

Uzasadnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu ochrony środowiska Gminy Brusy na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”

Sporządzono na podstawie art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.)

Przesłanki do odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu są następujące (zgodnie z treścią art. 49 ustawy ooś):

1) charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47 ust. 1 ustawy ooś

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Przedmiotowy projekt Programu kwalifikuje się do projektu dokumentów wymienionych w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy ooś, gdyż wyznacza ramy dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (dotyczy zadań z zakresu infrastruktury drogowej i kanalizacyjnej). Zgodnie z przedstawionymi poniżej przesłankami, realizacja postanowień Programu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000, o czym mowa w art. 48 ust. 1 ustawy ooś. Działania wynikające z Programu będą realizowane w granicach administracyjnych jednej gminy – gminy Brusy. Dla przedmiotowego projektu Programu istnieje zatem możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W Programie wskazano następujące zadania:

- Wsparcie finansowe dla wymiany indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych
- Wymiana/ modernizacja systemów grzewczych w budynkach gminnych
- Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego (energooszczędne lampy, wykorzystanie OZE)
- Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
- Budowa sieci dróg dla rowerów/ ścieżek rowerowych
- Budowa kotłowni w Brusach
- Działania edukacyjno – promocyjne dotyczące gospodarki niskoemisyjnej
- Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg
- Budowa i przebudowa dróg (w tym posadzenie zieleni tłumiącej hałas)
- Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami
- Budowa kanalizacji deszczowej odprowadzającej wody opadowe do zbiorników retencyjnych
- Tworzenie i modernizacja miejsc błękitno-zielonej infrastruktury w Brusach
- Zbiorniki służące retencjonowaniu wód
- Budowa/ rozbudowa/ modernizacja sieci wodociągowej
- Budowa/ rozbudowa/ modernizacja sieci kanalizacyjnej
- Budowa i modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania wody
- Przebudowa/rozbudowa oczyszczalni ścieków
- Budowa instalacji do zagospodarowania osadu ściekowego (np. kompostownia, biogazownia, itd.)
- Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych
- Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb ściekami komunalnymi - kontrole nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych
- Monitoring jakości gleby, zawartości makroelementów oraz weryfikowanie przydatności rolniczej gleb
- Zachowanie śródpolnych i przydrożnych zadrzewień, zakrzewień, kompleksów leśnych, oczek wodnych i bagien
- Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Brusy

- Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych
- Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i wdrażanie działań zapobiegających ich powstawaniu
- Przebudowa/ rozbudowa oraz doposażenie PSZOK
- Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami (np. w zakresie ograniczenia ilości powstających odpadów, segregacji odpadów) – przekazywanie informacji na stronie internetowej miasta, tablicach ogłoszeń, na zebraniach, ulotki, plakaty, itp.
- Prowadzenie kontroli nieruchomości w zakresie prawidłowej segregacji odpadów
- Nasadzenia roślinności
- Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego
- Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza form ochrony przyrody: pomniki przyrody i użytki ekologiczne
- Identyfikacja terenów zajętych przez inwazyjne gatunki obce (IGO) i ich likwidacja
- Identyfikacja terenów narażonych na degradację środowiska, nielegalne zmiany w sposobie użytkowania gruntu, a także zaburzenia ładu przestrzennego powodowane samowolami budowlanymi
- Organizacja wycieczek, rajdów rowerowych promujących walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy
- Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)

Realizacja planowanych zadań ma na celu poprawę stanu środowiska, nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w tym na formy ochrony przyrody.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Cele wskazane w Programie wynikają z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. Powiązanie przedmiotowego Programu z dokumentami strategicznymi i programowymi przedstawiono w rozdziale 8 Programu.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

W Programie określono cele, kierunki interwencji i zadania zmierzające do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, zwiększenia efektywności energetycznej, zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców, ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, poprawy funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej, poprawy jakości gleb, likwidacji azbestu, utrzymania porządku i czystości na terenie gminy, zwiększenia efektywności segregacji odpadów, zwiększenia bioróżnorodności, wsparcia jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Realizacja założeń Programu ma na celu ochronę środowiska i podniesienie jakości życia mieszkańców z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Realizacja ujętych w Programie zadań wpłynie na: poprawę jakości powietrza atmosferycznego, poprawę klimatu akustycznego, osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód, rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-ściekowej, zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zapewnienie zrównoważonego rozwoju systemu gospodarowania odpadami, zachowanie i ochronę walorów przyrodniczych, ochronę przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi.

2) rodzaj i skala oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Oddziaływanie na środowisko, które wystąpi w wyniku realizacji Programu Ochrony Środowiska i planowanych w ramach niego zadań, będzie krótkotrwałe i dotyczy okresu wykonywania robót budowlanych, bowiem zasięg oddziaływań ogranicza się do placu budowy oraz miejsc przechowywania materiałów i sprzętu budowlanego. Oddziaływania te są odwracalne i ustąpią w chwili zakończenia prac budowlanych. Po ich wykonaniu tereny, na których prowadzone będą prace, zostaną przywrócone do stanu pierwotnego, a ewentualne wycinki drzew i krzewów zostaną skompensowane nowymi nasadzeniami.

Wystąpienie oddziaływań na środowisko związane jest z realizacją prac budowlanych, w wyniku których powstanie nowa bądź przebudowana zostanie dotychczasowa infrastruktura i obiekty. Oddziaływanie na środowisko, które wystąpi w fazie realizacji przedsięwzięć, można scharakteryzować jak chwilowe, nieciągłe, o niewielkim natężeniu, skoncentrowane w granicach placu budowy obiektów i wzdłuż trasy realizacji inwestycji liniowych. Oddziaływanie nie przekroczy standardów jakości środowiska poza granicami terenu, na którym będą prowadzone prace. W trakcie realizacji zadań planuje się prowadzenie robót budowlanych wyłącznie w porze dziennej dla zminimalizowania wpływu hałasu na otoczenie pochodzącego z pracy maszyn budowlanych. Wzrost emisji spalin z wykorzystywanych maszyn budowlanych nie przekroczy dopuszczalnych norm. Na etapie prac budowlanych nieunikniona jest ingerencja w pokrywę glebową. Działanie to jest niezbędne lecz nie spowoduje pogorszenia stanu środowiska. Podczas realizacji inwestycji liniowych przestrzegane powinny być zapisy art. 87a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Prace ziemne w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu przeprowadzane powinny być w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom. Sprzęt i materiały wykorzystywane do przeprowadzenia prac spełniać będą odpowiednie normy jakościowe i środowiskowe. Prace odbywać się będą poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.

Inwestycje, które zaliczają się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, to inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej i kanalizacyjnej.

Etap realizacji inwestycji i ich późniejsza eksploatacja nie spowoduje wystąpienia oddziaływania o znacznej wielkości, intensywności lub złożoności. Planowane przedsięwzięcia nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Bezpośrednie oddziaływania będą miały jedynie zasięg lokalny i ograniczą się do najbliższego otoczenia inwestycji. Oddziaływania powstałe na etapie realizacji przedsięwzięć będą krótkotrwałe i odwracalne z wyjątkiem tych związanych z przekształceniem profilu i właściwości fizykochemicznych gleb. Nie będą one powodowały przekroczenia obowiązujących standardów środowiska. Poprzez odpowiednią organizację i wybór technologii robót budowlanych oraz jakość przewidzianych do wykorzystania materiałów maksymalnie ograniczone zostanie oddziaływanie na środowisko. Tymczasowo składowane materiały, do czasu gdy będą one potrzebne do robót, będą zabezpieczone przed zanieczyszczeniem tak, aby zachowały swoją jakość i właściwość do robót i były dostępne do kontroli przez Inżyniera. Materiały powinny być zabezpieczone przed przemieszczaniem się i uszkodzeniem. Prowadzenie robót budowlanych będzie ograniczone do godzin 6.00 - 22.00. W celu minimalizacji ryzyka zanieczyszczenia środowiska gruntowo – wodnego miejsca magazynowania materiałów budowlanych oraz odpadów, jak również miejsca postoju maszyn budowlanych i sprzętu transportowego należy zlokalizować z dala od istniejących cieków, zbiorników wodnych oraz poza okresowymi zastojami wodnymi i poza potencjalnymi siedliskami płazów. Miejsca te należy wyłożyć szczelnymi płytami betonowymi lub matami zabezpieczającymi środowisko gruntowo – wodne przed zanieczyszczeniem substancjami ropopochodnymi oraz wyposażyć w sorbenty i biopreparaty neutralizujące wycieki paliw i płynów eksploatacyjnych. Do wykonywania robót będzie użyty sprawny technicznie sprzęt o możliwie niskich emisjach zanieczyszczeń powietrza i hałasu. W trakcie realizacji robót nie nastąpi zanieczyszczenie środowiska ponad dopuszczalne normy. Wykonawca robót zostanie zobowiązany warunkami technicznymi wykonania zadań do używania sprawnego sprzętu, niepowodującego nadmiernego hałasu i nadmiernej emisji spalin oraz nie zanieczyszczającego terenów wyciekami produktów ropopochodnych. Pojazdy przewożące materiał stosować będą plandeki w celu uniknięcia pylenia i ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska. Warunki te będą egzekwowane przez nadzór inwestorski Zamawiającego. Istniejące w pobliżu miejsca robót drzewa należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pracującymi maszynami przez obłożenie tych drzew deskami i obwiązanie drutem. Po wygradzeniu miejsca, w których odbywać się będą roboty, a przed ich wykonaniem zostanie dokonana lustracja terenowa i w przypadku stwierdzenia pobytu na tym terenie płazów zostaną one pochwycone i przeniesione poza teren budowy.

Ścieki socjalno-bytowe pochodzący będą z zaspokajania potrzeb życiowych pracowników budowy, którzy korzystać będą z zaplecza sanitarnego, skąd ścieki będą okresowo wywożone do zlewni oczyszczalni ścieków. Źródłami hałasu będą różnego rodzaju maszyny budowlane. W czasie realizacji inwestycji rodzaje wykorzystywanych maszyn będą się zmieniały w zależności od wykonywanych elementów przedsięwzięć. Na wstępie zostaną wykorzystane maszyny do realizacji prac ziemnych. Poziom mocy akustycznej maszyn budowlanych waha się w granicach od 90 dB do 105 dB w zależności od ich mocy, rodzaju i stanu technicznego. Poziom mocy akustycznej pojazdów ciężarowych wynosi 100 dB dla operacji manewrowania po terenie. W związku z powyższym, w fazie budowy mogą zachodzić przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na obszarach pól uprawnych, terenach zabudowy zagrodowej, które sąsiadują z przedsięwzięciami. Uciążliwości akustyczne będą ograniczone w czasie od kilkunastu do kilkadziesiąt dni w danym punkcie odbioru. Uciążliwości związane z emisją hałasu będą ograniczone w czasie, chwilowe i nieciągłe oraz występujące wyłącznie w porze dnia.

Uciążliwością dla powietrza atmosferycznego w fazie budowy będzie pył powstający podczas pracy maszyn i urządzeń wykonujących roboty ziemne, spaliny pochodzące z silników pracujących maszyn i środków transportu oraz substancje odorotwórcze, których emisja związana jest z układaniem mas bitumicznych. Wymienione uciążliwości o charakterze niezorganizowanym mogą być okresowo dokuczliwe, ale biorąc pod uwagę przejściowość prac budowlanych należy uznać, że ten etap nie spowoduje trwałych negatywnych zmian w środowisku wywołanych zanieczyszczeniem powietrza. Wyeliminowanie emisji hałasu i emisji zanieczyszczeń w procesie realizacji przedsięwzięć jest niemożliwe do osiągnięcia. Można jedynie zalecić na etapie wykonywania prac budowlanych następujące środki techniczno-organizacyjne: unikanie zbędnej koncentracji prac budowlanych z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu mechanicznego, stosowanie wyłącznie do prac budowlanych maszyn i urządzeń w dobrym stanie technicznym, ograniczanie pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym, utrzymanie w czystości dróg dojazdowych do placu budowy.

Na etapie budowy będą powstawały odpady związane z pracami budowlanymi, użytkowaniem sprzętu budowlanego oraz w związku z zatrudnieniem pracowników. Będą to odpady materiałów budowlanych, opakowania po materiałach budowlanych, odpady komunalne. Odpady powinny zostać w pierwszej kolejności poddane odzyskowi. Wszystkie odpady powinny podlegać sortowaniu, celem ich odzysku. Odpady nienadające się do odzysku powinny zostać wywiezione na składowisko odpadów. Odpady niebezpieczne (zużyte oleje, opakowania zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi) będą powstawały podczas konserwacji i eksploatacji maszyn oraz urządzeń wykorzystywanych do prac budowlanych. Zakłada się, że wymiana oleju w silnikach maszyn i pojazdów odbywać się będzie w wyspecjalizowanych stacjach obsługi, poza terenem inwestycji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami każdy rodzaj odpadów niebezpiecznych powinien być gromadzony i przechowywany oddzielnie, a następnie transportowany do miejsc ich odzysku lub unieszkodliwienia z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie odpadów niebezpiecznych. W przypadku powstania tego typu odpadów na terenie inwestycji będą one gromadzone i przekazywane do unieszkodliwienia. Na terenie budowy powstawać będą odpady inne niż niebezpieczne, odpady bytowe pracowników budowy (np. opakowania szklane, puszki, butelki typu PET, papiery). Na obszarze zaplecza socjalnego przewidzianego na czas trwania robót zostaną ustawione pojemniki na odpady komunalne.

Na etapie eksploatacji powstałej w wyniku realizacji Programu infrastruktury lub obiektów nie przewiduje się znaczącego oddziaływania.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w przypadku jednoczesnego wdrażania kilku zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu. Jest to jednak kwestia uzależniona od harmonogramu prowadzonych robót i na obecnym etapie trudna do zidentyfikowania. Aby uniknąć uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi, należy dokładnie ustalić harmonogram prac oraz na bieżąco informować z określonym wyprzedzeniem zainteresowane strony (tj. mieszkańców, administratorów sieci infrastrukturalnych) o zamiarze prowadzenia prac budowlanych.

Korzystne dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i jakości życia mieszkańców jest także łączenie realizacji poszczególnych prac w obrębie tych samych obiektów przez różnych administratorów, w tym samym czasie – np. podczas modernizacji nawierzchni odcinka drogi można wykonać wszystkie planowane prace na sieciach infrastruktury zlokalizowanych w pasie drogowym.

Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie w tym samym czasie. Realizacja założeń Programu nie powoduje ryzyka wystąpienia skumulowanego oddziaływania na środowisko ani oddziaływań transgranicznych w trakcie realizacji planowanych zadań, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury lub obiektów. Nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

Nie przewiduje się możliwości wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska. W trakcie realizacji prac będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska oraz przepisy BHP, zapewniona zostanie ochrona dla osób oraz własności publicznej poprzez unikanie uciążliwości, skażenia środowiska i hałasu. Inwestycje przewidziane do realizacji w Programie, ze względu na rodzaj i usytuowanie, nie będą powodować negatywnego oddziaływania na środowisko oraz zdrowie ludzi, zarówno w fazie realizacji, jak i eksploatacji. Wszystkie działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu ukierunkowane są na poprawę stanu środowiska na terenie gminy Brusy.

3) cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystanie terenu

Realizacja inwestycji ani etap eksploatacji powstałej w wyniku planowanych zadań infrastruktury nie wpłynie negatywnie na obszary chronione.

W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków przed przystąpieniem do realizacji zadań należy dokonać obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych. Należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym oraz rozrodczym zwierząt. Powinno się również umożliwić ptakom gniazdowanie, np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub pozostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd. Należy również dołożyć wszelkiej staranności, aby w trakcie prac budowlanych zapobiegać niekontrolowanemu zmniejszaniu populacji zwierząt żyjących na danym terenie.

Realizacja zadań z zakresu infrastruktury liniowej powinna zostać poprzedzona odpowiednią organizacją. Wykorzystywanie sprzętu spełniającego odpowiednie normy i prowadzenia prac zgodnie z przepisami, przyczyni się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji. Kompensacja przyrodnicza w przypadku realizacji inwestycji drogowych związana jest z prowadzeniem nasadzeń zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych. W celu minimalizacji ewentualnego negatywnego oddziaływania wycinki drzew na ptaki, ich przeprowadzenie powinno być zaplanowane poza sezonem lęgowym.

Inwestycje zostaną zaplanowane ze szczególnym uwzględnieniem i troską o występujące wartościowe obiekty i tereny. W przypadku zaistnienia takiej konieczności, podjęte zostaną działania mające na celu kompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań, prowadzące do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowa schronień dla ptaków).

W przypadku zadań realizowanych na obszarach posiadających znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków eliminuje wystąpienie negatywnego wpływu zadań na zachowanie dziedzictwa kulturowego.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody w granicach gminy Brusy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Park Narodowy Bory Tucholskie,
- Rezerваты przyrody: Nawionek, Bagno Stawek, Jezioro Laska, Bór Chrobotkowy, Piecki, Dolina Kulawy, Moczadło, Kruszynek, Jezioro Żabionek, Jezioro Sosnówek i Jezioro Długie.
- Parki Krajobrazowe: Zaborski Park Krajobrazowy,
- Obszary Chronionego Krajobrazu: Chojnicko-Tucholski, Północny - Część Zachodnia,
- Obszary Natura 2000 (dyrektywa siedliskowa): Ostoja Zapceńska, Młosino-Lubnia, Sandr Brdy oraz Mętne,
- Obszary Natura 2000 (dyrektywa ptasia): Bory Tucholskie oraz Wielki Sandr Brdy
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Realizacja planowanych zadań nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko ani formy ochrony przyrody. Przed przystąpieniem do realizacji zadań, inwestor każdorazowo wystąpi o uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w przypadkach, w których będzie to konieczne.

Burmistrz Brus

dr inż. Witold Ossowski